

Št.: 740-1/26-8

Datum: 19. 1. 2026

Zadeva: Mnenje o kompetencah tehnik zdravstvene nege pri oskrbi pacienta s traheostomo

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica – Zveza) je prejela dopis izvajalca zdravstvene dejavnosti, v katerem zaprošajo za strokovno mnenje glede kompetenc srednje medicinske sestre pri izvajanju nege in oskrbe pacientov s traheostomo.

V dopisu navajate, da se v praksi soočate s težavami pri odpustu pacientov s traheostomo v domove za starejše oziroma druge institucionalne oblike varstva, saj ti pogosto odklanjajo sprejem pacientov zaradi stališča, da zdravstvena nega, ki jo izvajajo tehniki zdravstvene nege, ne vključuje oskrbe pacientov s traheostomo. Kot dodaten razlog se navaja tudi pomanjkanje 24-urne prisotnosti diplomirane medicinske sestre, ki bi bila za takšno oskrbo kompetentna. Prosite za pojasnilo, ali lahko tehnik zdravstvene nege po ustreznem dodatnem usposabljanju izvaja nego in oskrbo pacienta s traheostomo oziroma ali je za izvajanje takšne oskrbe nujna vključitev diplomirane medicinske sestre.

Na Zbornici – Zvezi pojasnjujemo, da Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPDVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 100/22 – ZNUZSZS, 132/22 – odl. US, 141/22 – ZNUNBZ, 14/23 – odl. US, 84/23 – ZDOsk-1, 102/24 – ZZKZ, 32/25 in 112/25 – odl. US) določa, da zdravstveni delavec lahko samostojno opravlja vsako delo, za katero ima ustrezno izobrazbo in je zanj usposobljen ter ima na razpolago ustrezno opremo. Za svoje delo prevzema etično, strokovno, kazensko in materialno odgovornost. Zdravstveni delavci opravljajo zdravstveno dejavnost v skladu s sprejeto zdravstveno doktrino in s kodeksom medicinske deontologije oziroma z drugimi strokovnimi in etičnimi kodeksi.

Na podlagi omenjenega zakonskega pooblastila je bila izdana Odredba o seznamu poklicev za zdravstveno dejavnost (Uradni list RS, št. 111/22, 90/24 in 93/25), ki določa seznam poklicev zdravstvenih delavcev, njihovo kvalifikacijo, delovno področje in poklicne dejavnosti (kompetence) na področju zdravstvene dejavnosti. V Odredbi o seznamu poklicev za zdravstveno dejavnost so poklicne kompetence določene zelo splošno.

Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege z razlago (2021), povezava https://zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2025/03/Z-Z_PoklicneKompetence_2021_splet_pdf, ki so sprejete na podlagi 38. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti – ZZDej-K (Uradni list RS, št. 64/17, 73/19, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 - ZIUPOPDVE in 112/21- ZNUPZ), so strokovni dokument, ki podrobneje opredeljuje kompetence in poklicne aktivnosti različnih poklicnih skupin izvajalcev zdravstvene nege.

Aspiracija izločkov preko trahealne kanile je poseg z visokim tveganjem in zahtevnejša poklicna aktivnost s področja temeljne življenjske aktivnosti »dihanje in krvni obtok«, zato ga lahko izvede zdravstveno – negovalno osebje, ki ima ustrezno znanje za izvedbo te aktivnosti. Kompetenco za izvajanje ima diplomirana medicinska sestra, ki mora biti ustrezno usposobljena, saj aspiracija dihalne poti skozi

trahealno kanilo lahko privede do zapletov, kot so: hipoksija, poškodba trahealne sluznice, aritmije srca, povišan intrakranialni pritisk, tudi povečano tveganje za okužbo (Myatt, 201; Miller et al, 2019).

Zbornica – Zveza je seznanjena s problematiko zagotavljanja ustrezno usposobljenih izvajalcev zdravstvene nege za aspiracijo iz trahealne kanile, zato je pristopila k izobraževanju za pridobitev dodatnega znanja diplomirane medicinske sestre in za tehnike zdravstvene nege za **aspiracijo pacienta s traheostomo**.

Dodatno znanje je vpisano v register dodatnih znanj pri Zbornici – Zvezi. Program izobraževanja je namenjen diplomiranim medicinskim sestram in tehnikom zdravstvene nege, ki obravnavajo bolnike oziroma uporabnike s traheostomo. Tehniki zdravstvene nege z udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju pridobijo dodatno znanje s področja aspiracije iz traheostome. Pridobljeno dodatno znanje tehniki zdravstvene nege uporabljajo v kontroliranih pogojih dela pod rednim spremljanjem diplomirane medicinske sestre, kar pomeni izvajanje postopkov v kliničnem okolju, kjer je diplomirana medicinska sestra neposredno prisotna za zagotavljanje strokovne podpore, nadzora ter možnostjo takojšnjega ukrepanja v primeru zapletov.

Na področju izvajanja socialnovarstvene storitve institucionalnega varstva, ki jo opravljajo domovi za starejše, posebni socialnovarstveni zavodi za odrasle, zavodi za usposabljanje in varstveno-delovni centri, se zavodi soočajo z izrazitimi izzivi na področju kadrovanja, zlasti pri zagotavljanju ustreznega števila ustrezno strokovno usposobljenih izvajalcev zdravstvene nege ob hkratni obveznosti zagotavljanja zdravstvene nege in zdravstvene rehabilitacije v skladu s predpisi s področja zdravstvene dejavnosti.

Zbornica – Zveza zato dodatno poudarja, da si prizadeva za sistemsko ureditev tega področja v sodelovanju z Ministrstvom za solidarno prihodnost in Ministrstvom za zdravje ter podpira vzpostavitev negovalnih enot v socialnovarstvenih zavodih, v katerih bi bilo ob zagotovitvi ustreznega kadrovskega normativa izvajalcev zdravstvene nege in potrebnih strokovnih pripomočkov oziroma opreme mogoče varno in kakovostno zagotavljati zdravstveno nego zahtevnejših uporabnikov oziroma stanovalcev.

S pozdravi

Adrijana Debelak dipl. m. s., univ. dipl. org.,
strokovna sodelavka

Anita Prelec,
predsednica Zbornice - Zveze

Literatura:

- Miller, EK., Beavers, LG., Mori, B., Colquhoun, H., Colella, T.JF. & Brooks D., 2019. Assessing the Clinical Competence of Health Care Professionals Who Perform Airway Suctioning in Adults. *Respir Care*, 64(7), pp. 844–854.
- Myatt, R., 2015. Nursing care of patients with a temporary tracheostomy. *Nursing Standard*, 29 (26), pp. 42–49.